

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΜΟΣΧΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΤΟΥΣ 2022
(ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2021)

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ &
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ	3
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	3
2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ	4
2.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	5
2.3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	5
2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2022	6
2.5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ.....	6
3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ	6
3.1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ.....	6
3.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	7
4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	7

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΧΩΡΑΣ

ΕΚΤΑΣΗ	144.100 τ.χλμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	9,5 εκ.
ΓΛΩΣΣΑ	Τατζικική (περσική διάλεκτος) (ομιλούμενες: ρωσικά, ουζμπέκικα, αγγλικά)
ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ- ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Dushanbe -
ΝΟΜΙΣΜΑ	Somoni (1€ = 11,95 TJS 8.06.2021)

Το Τατζικιστάν, με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα μεταξύ των 15 πρώην Σοβιετικών Δημοκρατιών, ανεξαρτητοποιήθηκε το 1992. Ο πενταετής εμφύλιος πόλεμος (1992-1997) που ακολούθησε της ανεξαρτησίας, επέφερε πολιτική και οικονομική αποσταθεροποίηση της χώρας και τεράστιες απώλειες ανθρώπινου δυναμικού.

Από το 1998, η οικονομία άρχισε να ανακάμπτει, κυρίως, χάρη στη συνεργασία της χώρας με διεθνείς δωρητές. Αν και σημειώνεται συνεχής βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών, η περικλειστή χώρα υπολείπεται σε υποδομές και οργάνωση διοίκησης και παραμένει δέσμια των ιδιαιτεροτήτων της γεωγραφικής της θέσης και της γειτνίασης με το Αφγανιστάν.

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το Τατζικιστάν είναι μια φτωχή ορεινή χώρα και εξαρτάται από τα μεταναστευτικά εμβάσματα. Η εξόρυξη ορυκτών, η επεξεργασία μετάλλων και η γεωργία αποτελούν τους κυριότερους οικονομικούς τομείς. Ο ορυκτός πλούτος της είναι εντυπωσιακός, περιλαμβάνει ασήμι, χρυσό, ουράνιο, αντιμόνιο, βολφράμιο και άνθρακα καθώς και περιορισμένα κοιτάσματα φυσικού αερίου και πετρελαίου, αλλά η οικονομία της χώρας έχει περιορισμένη δυνατότητα αντιμετώπισης των διακυμάνσεων των διεθνών τιμών τους .

Η βιομηχανική υποδομή της χώρας περιλαμβάνει κυρίως μικρά παρωχημένης τεχνολογίας εργοστάσια επεξεργασίας τροφίμων και ελαφρά βιομηχανία, σημαντικές υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις και μια μεγάλη εγκατάσταση μεταποίησης αλουμινίου, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο πολύ χαμηλότερο της παραγωγικής της ικανότητας. Κατά την τελευταία δεκαετία, η εθνική οικονομία σημειώνει εν γένει άνοδο με σταδιακή μείωση της φτώχειας (από 83%, το 2000 σε 27,4%, το 2018) και αύξηση των μεταναστευτικών εμβασμάτων.

Ωστόσο, ο ρυθμός δημιουργίας θέσεων εργασίας δεν είναι ικανοποιητικός, η οικονομία παραμένει ευάλωτη σε εξωτερικούς κραδασμούς, και ο ιδιωτικός τομέας συμβάλλει μόνο στο 13% της επίσημης απασχόλησης και στο 15% των συνολικών επενδύσεων. Το επίπεδο διαβίωσης στις αγροτικές περιοχές είναι χαμηλό, καθώς μόνο το 36% του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές έχει πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο

νερό. Οι ακραίες κλιματολογικές συνθήκες και οι φυσικές καταστροφές καθιστούν τη χώρα ευάλωτη και οδηγούν σε σημαντικές απώλειες ΑΕΠ.

Η Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης (NDS) έως το 2030 έχει θέσει ως στόχο την αύξηση του εγχώριου εισοδήματος κατά 3,5 φορές έως το 2030 και τη μείωση της φτώχειας κατά το ήμισυ. Η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων προβλέπεται να παραμείνει μέτρια, αντικατοπτρίζοντας τις ελλείψεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον του Τατζικιστάν. Η ανάπτυξη είναι πιθανό να υποστηριχθεί και από τα μεγάλα προγράμματα δημόσιων επενδύσεων.

Ο πρωτογενής τομέας (περί 23,8% του ΑΕΠ) στηρίζεται στην εντατική καλλιέργεια βαμβακιού και σε αυτόν απασχολείται το 44,7% του εργατικού δυναμικού. Σημειώνεται ότι το Τατζικιστάν αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παραγωγούς βαμβακιού παγκοσμίως.

Ο δευτερογενής τομέας (περί 32,8% του ΑΕΠ) απασχολεί το 15,8% του εργατικού δυναμικού, κυρίως στους κλάδους των μεταλλικών κατασκευών και της κλωστοϋφαντουργίας, ο δε τριτογενής τομέας (περί 35,3% του ΑΕΠ) απασχολεί το 39,5% του εργατικού δυναμικού. Κυριότερος βιομηχανικός κλάδος είναι η μεταλλουργία (αλουμίνιο, άργυρο και χρυσό, ψευδάργυρο). Σημαντική είναι η κλωστοϋφαντουργία και η βιομηχανία τροφίμων. Η βιομηχανία παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος παρουσιάζει επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον με δυνατότητες ανάπτυξης στον τομέα της υδροηλεκτρικής ενέργειας.

Ως η φτωχότερη χώρα της Κεντρικής Ασίας, το Τατζικιστάν είναι ιδιαίτερα ευάλωτο στις συνέπειες των δυτικών κυρώσεων στη Ρωσία, η οποία είναι ο σημαντικότερος οικονομικός του εταίρος. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, αναμένεται πτώση κατά 22% των μεταναστευτικών εμβασμάτων, αντί για την αρχικά προβλεφθείσα αύξηση. Η πτώση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την χώρα καθώς τα μεταναστευτικά εμβάσματα συμβάλλουν κατά 26,7% στον σχηματισμό του ΑΕΠ. Περί το 1,5 εκ. Τατζίκι οικονομικοί μετανάστες στην Ρωσία είναι ευάλωτοι στην απώλεια εργασίας ενώ πλήττονται και από τους ρ/περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων.

2.1. ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Τατζικιστάν

	2017	2018	2019	2020	2021*
Ονομαστικό ΑΕΠ (\$ ΗΠΑ δις)	6,9	7,5	8,1	8,0	8,7
Μεταβολή ΑΕΠ ¹ %	7,1	7,6	7,4	4,3	9,2
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ ² (\$ ΗΠΑ)	844	852	893	858	877
Ανεργία	2,1	0,0	-	-	-
Πληθωρισμός	6,6	5,3	8,0	9,4	8,0
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (%)	-6,0	-2,7	-2,1	-4,3	-2,0

¹ σταθερές τιμές

² τρέχουσες τιμές

ΑΕΠ)					
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	47,6	46,3	43,1	50,4	46,4
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	2,1	-5,0	-2,3	4,1	2,8
Συναλλαγματική Ισοτιμία (vs \$ ΗΠΑ)	8,82	9,43	9,69	9,95	11,3

* Εκτιμήσεις

Πηγή: IMF, World Economic Outlook Database 2022

2.2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Το Τατζικιστάν εξαγεί κυρίως πολύτιμα μέταλλα, αλουμίνιο, βαμβάκι και ηλεκτρική ενέργεια, εισάγει δε ως επί το πλείστον προϊόντα πετρελαίου, τρόφιμα και μηχανήματα και εξοπλισμό.

Πίν. 2 Εξωτερικό εμπόριο Τατζικιστάν (αξία σε δις \$ ΗΠΑ)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	0,89	0,89	1,19	1,07	1,17	1,2	2,01
Εισαγωγές αγαθών	3,43	3,03	2,77	3,14	3,34	2,7	3,7
Εμπορικό ισοζύγιο	-2,5	-2,14	-1,58	-2,07	-2,1	-1,5	-1,7
Εξαγωγές υπηρεσιών	25,2	23,1	25,2	24,2	24,2	13,8	14,8
Εισαγωγές υπηρεσιών	46,2	37,4	37,4	45,8	48,8	40,9	53,1
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-21	-14,3	-12,2	-21,6	-24,6	-27	-38,4

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Τατζικιστάν

Το 2021 η Ρωσία, το Καζακιστάν και η Κίνα συνεχίζουν να αποτελούν τους σημαντικότερους προμηθευτές του Τατζικιστάν ακολουθούμενες από την Τουρκία και το Ουζμπεκιστάν.

Η Ελβετία είναι ο σημαντικότερος προορισμός προϊόντων από το Τατζικιστάν ακολουθούμενη από, το Καζακιστάν την Τουρκία και την Κίνα.

2.3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία³, κυριότερος άμεσος ξένος επενδυτής στο Τατζικιστάν είναι η Κίνα και ακολουθούν η Ρωσία, η Μ. Βρετανία, η Ελβετία και η Τουρκία. Μεταξύ των επενδυτών συγκαταλέγονται και οι Κύπρος, οι Παρθένοι νήσοι και το Χονγκ Κόνγκ.

³ Δεν υπάρχουν ακόμη για το 2021

Πίνακας 3: Ροή άμεσων ξένων επενδύσεων (αξία σε εκ \$ ΗΠΑ)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Σύνολο	572	345,4	307	359,6	364,5	192,7
Κίνα	334	223	150,5	256,6	258,6	142,1
Ρωσία	34	35	63,4	39,7	33	1,98
Μ. Βρετανία	62	23	7,3	20,8	14,3	1,3
Ελβετία	23	26	29	16,9	6,1	5
Τουρκία	50	6,4	3,2	16,9	11,5	5,6

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Τατζικιστάν

2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2022

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Παγκόσμιας Τράπεζας, η ουκρανική κρίση αναμένεται να οδηγήσει σε συρρίκνωση της τ/οικονομίας κατά 2% το 2022. Ως κύριο αίτιο των προβλέψεων αυτών θεωρείται η μεγάλη αναμενόμενη μείωση των μεταναστευτικών εμβασμάτων, η οποία, με την σειρά της θα επιφέρει πτώση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Στην ύφεση αναμένεται να συμβάλλουν οι υψηλές τιμές και οι διαταραχές στις εμπορικές ροές και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το ποσοστό της φτώχειας το 2022 αναμένεται να αυξηθεί σε 14,3% έναντι 13,9% το 2021.

Ενδεχόμενη νέα έξαρση της πανδημίας, συνοριακές συγκρούσεις με την Κιργιζία ή επέκταση κινδύνων στην ασφάλεια από το Αφγανιστάν θα μπορούσαν να πλήξουν περαιτέρω την τ/οικονομία.

2.5. ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΣΗ ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ

- Το Τατζικιστάν είναι μέλος της Παγκόσμιας Τράπεζας και της International Development Assistance (IDA) από το 1993.
- Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και Τατζικιστάν υπεγράφη στις 14/10/2004. Η εν λόγω Συμφωνία κυρώθηκε από την Ελλάδα την 9^η Ιουλίου 2009.
- Το 2013 προσχώρησε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.
- Είναι μέλος της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών
- Αποτελεί το λιγότερο ανεπτυγμένο μέλος της Islamic Development Bank και απολαμβάνει ιδιαίτερα χαμηλότοκων δανείων και χρηματοδοτήσεων.

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ

3.1. ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

Το διμερές εμπόριο είναι περιορισμένο και παρουσιάζει διακυμάνσεις που υποδηλώνουν τον μάλλον ευκαιριακό χαρακτήρα των συναλλαγών.

Το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές στο Τατζικιστάν ανήλθαν σε 114.498 € και αφορούσαν κυρίως, πλην των καταγεγραμμένων ως εμπιστευτικών, σε μάρμαρα, scanners, φάρμακα, λειαντικές ύλες.

Οι εισαγωγές μας από αυτό ανήλθαν σε 619.303 € και αφορούσαν σε βαμβάκι και συστήματα κλιματισμού.

Πίνακας 4: Διμερές εμπόριο (αξία σε €)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2020-2021 (μεταβολή %)
Ελληνικές Εξαγωγές	51.369	258.456	1.818.707	774.417	96.822	114.498	+18,26
Ελληνικές Εισαγωγές	276.521	174.697	1.334	0	1.653.042	619.303	-62,54
Εμπορικό Ισοζύγιο	-225.152	83.759	1.817.373	774.417	-1.556.220	-504.805	-67,56
Όγκος Εμπορίου	327.890	433.153	1.820.041	774.417	1.749.864	733.801	-58,07

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

3.2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο Γραφείο ΟΕΥ Μόσχας, δεν υπάρχει καταγεγραμμένο ενδιαφέρον ελληνικών επιχειρήσεων για το Τατζικιστάν, ούτε έχουν καταγραφεί αιτήματα εμπορικού ενδιαφέροντος. Το διμερές εμπόριο είναι περιορισμένο και ευκαιριακού χαρακτήρα. Το διμερές συμβατικό πλαίσιο περιλαμβάνει μόνο Συμφωνία για την σύναψη διπλωματικών σχέσεων.

4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Προεδρία	www.prezident.tj
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας	www.met.tj
Υπουργείο Οικονομικών	http://minfin.tj/
Υπουργείο Μεταφορών	http://www.mintrans.tajnet.com/
Υπουργείο Γεωργίας	https://moa.tj/eng
Υπουργείο Εξωτερικών	http://www.mid.tj/
Εθνική Υπηρεσία Στατιστικής	http://www.stat.tj/english/home.htm
Υπηρεσία Τελωνείων	https://customs.tj/
Οργανισμός Τυποποίησης, Πιστοποίησης και Ελέγχου του Εμπορίου	http://standard.tj/en/
ΕΒΕ Tajikistan Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο SODG Region	https://tpp.tj https://tpp-sugd.tj/ru/about-us/cci-of-republic-of-tajikistan/
Κρατική επιτροπή προσέλκυσης επενδύσεων και διαχείρισης κρατικής περιουσίας	http://tajinvest.tj/en
Κεντρική Τράπεζα Τατζικιστάν	https://nbt.tj/en
Ειδήσεις	https://www.tajikistannews.net/